Elina Nikkola
Neuvotteleva virkamies
Maa- ja metsätalousministeriö
21.11.2025

Asia: VNS 7/2025 vp Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon ensimmäinen osa Strateginen toimintaympäristöanalyysi sekä skenaarioita vuoteen 2045

Maa- ja metsätalousministeriö esittää lausuntonaan seuraavan.

Maa- ja metsätalousministeriö on aktiivisesti osallistunut VNK:n johdolla tehtyyn valtioneuvoston tulevaisuusselontekotyöhön ja useat sen pohjana olevat muutostekijät vaikuttavat suoraan tai välillisesti ministeriön ydintehtäviin, joita ovat: kestävän biotalouden edistäminen; ruoka- ja vesiturvan varmistaminen; maaseudun elinvoimaisuuden lisääminen sekä luotettavien tietovarantojen ja tutkimuksen vahvistaminen ja hyödyntäminen.

Selonteko korostaa huoltovarmuuden merkitystä epävakaassa turvallisuusympäristössä. MMM:n tehtävänä on varmistaa kotimaisen ruoan, veden ja uusiutuvien luonnonvarojen saatavuus sekä varautua toimitusketjujen häiriöihin. Kestävän biotalouden edistäminen edellyttää aktiivista otetta ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa. Biotalouden arvoketjujen kehittäminen ja tukeminen tuottaa merkittävää arvonlisää ja kannattavaa liiketoimintaa myös harvaan asutetuille alueille. Kiinteistöjärjestelmä, huoneistotietojärjestelmä ja peruspaikkatiedot ovat oleellinen osa yhteiskunnan perustietoinfrastruktuuria

Selonteko nostaa esiin yhteiskunnallisen polarisaation ja demokratian haasteet. MMM tukee yhteiskunnallista vakautta vahvistamalla maaseudun elinvoimaa ja osallisuutta. Asuttu maaseutu on myös turvallisuuskysymys. Arvojen ja asenteiden muutos heijastuu myös maa- ja metsätalousministeriön työhön. On tärkeää huomioida kuluttajien muuttuvat arvot, vastuullisuuden ja kestävyyden vaatimukset sekä ehkäistä polarisaatiota ja vahvistaa luottamusta viranomaisiin.

Globaalin turvallisuusympäristön epävakaus, haastava taloudellinen tilanne sekä ilmaston muuttuminen korostavat jatkuvan ennakoinnin ja skenaariotyön merkitystä. Ennakointi on osa maa- ja metsätalousministeriön ja sen toimialan johtamisjärjestelmää yhdessä varautumisen ja riskienhallinnan kanssa. Maa- ja metsätalousministeriön omaan ennakointiverkostoon kuuluvat kaikki sen toimialan virastot ja tutkimuslaitokset. Ministeriön ennakointiverkosto laatii vuosittain maa- ja metsätalousministeriön toimintaympäristönanalyysin, joka toimii tulosohjauksen ja strategisen suunnittelun pohjana ja samalla myös on syöte valtioneuvoston yhteiseen ennakointityöhön.